

Utbygging av fiberbredbånd i Sorta

Sluttrapport fra Sorte bygdefiber
– ei arbeidsgruppe i Sorte Grendelag, Stjørdal

14.01.2015

Første gravetak med dugnadsgraving i Dalan. Jan Morten Rømo bak spakene. Foto: Børge Wahl.

(v. 25.01.2015)

Forside: Standard grøft med trekkør til fiber i oransje og el-kabel i grønt og rødt. Betydelige strekninger ble kombinert med fiber og el-kabel. Foto: Egil Petter Stræte.

Forord

Dette er en sluttrapport fra Sorte bygdefiber, ei arbeidsgruppe under Sorte Grendelag, som har organisert det lokale arbeidet med å få lagt fiberbredbånd i Sortasgrenda. Gruppa startet arbeidet i mars 2011. I januar 2014 ble de siste abonnentene koplet til bredbåndet. I alt er det gravd om lag 19,6 km grøft, herav over seks km på dugnad og tre km privat av abonnentene. Det ble tegnet 101 abonnement i utbyggingsperioden, hvilket tilsvarer nær 100 prosent oppslutning i utbyggingsområdet. Hele arbeidet har kostet 5,5 mill kroner. Dette er finansiert som et spleiselag mellom utbygger NTE, offentlige og private tilskudd og egeninnsats fra grendafolket med over 1500 dugnadstimer og ekstra egeninnbetaling.

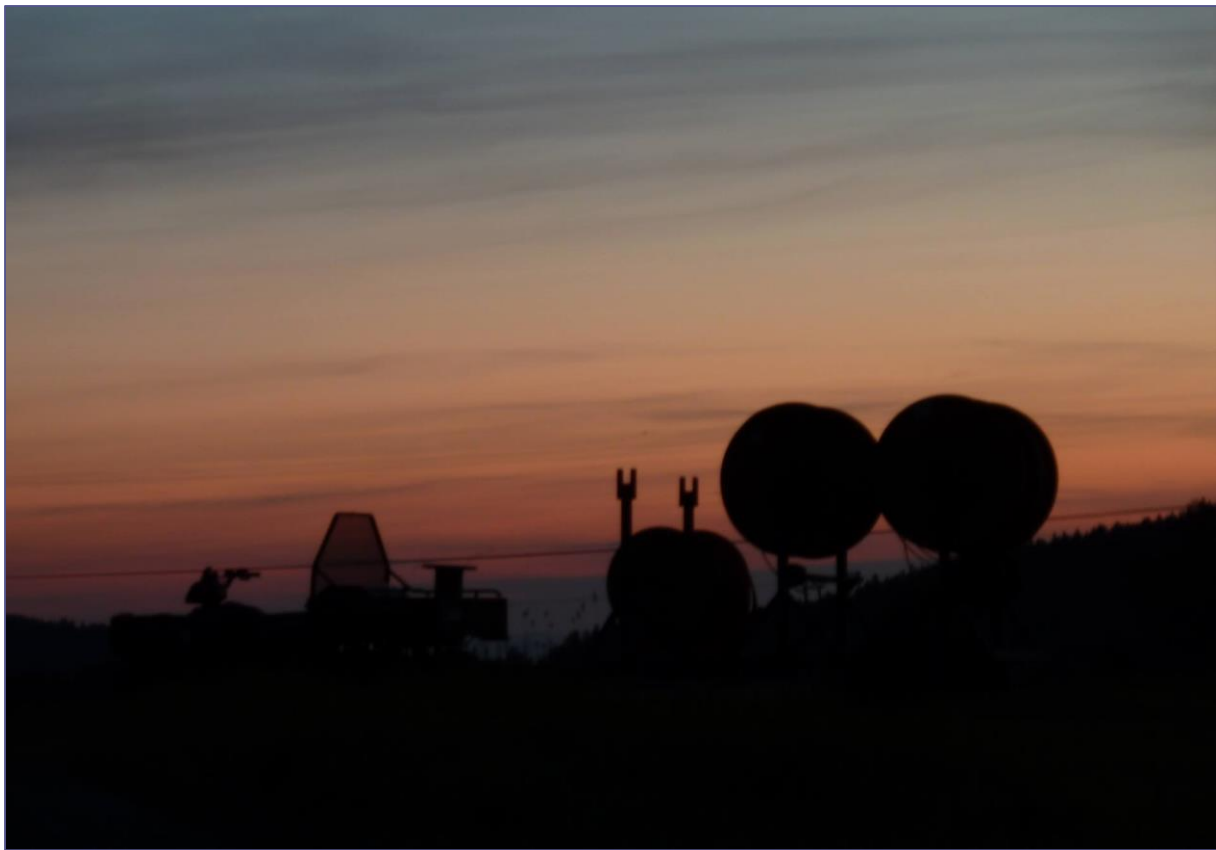
Arbeidsgruppa vil takke alle som har bidratt til gjennomføring av bredbåndsutbygginga: NTE Bygdefiber som leverandør med hovedansvar for utbygging, totalentreprenør E-Nor Installasjon med underleverandør Rune Bjørnes AS, Nord-Trøndelag fylkeskommune for tilskudd, Stjørdal kommune for tilskudd, Hegra Sparebank for økonomisk støtte, Tore Ligaard AS for økonomisk støtte, Flaksjø og Lillefjell Bygdeallmenning for økonomisk støtte, Lånke Vasslag og entreprenør Erling Arnfinn Kvål for samgraving, og ikke minst alle i grenda som har bidratt med stor dugnadsinnsats.

Sorta, 14. januar 2015

Karl Georg Karlsen (leder), Håvard Bidtnes, Svein Erik Gjølmesli og Egil Petter Stræte

Foran fra venstre Svein Erik Gjølmesli og Karl Georg Karlsen, bak fra venstre Egil Petter Stræte og Håvard Bidtnes. Foto: Kristin Bodsberg.

Fiber i kveldssol. Foto: Kristin Bodsberg.

Innhold

Forord.....	3
Initiativet.....	6
Kartlegging av interessen i grenda.....	7
Valg av leverandør.....	8
Samarbeidspartnere i utbygginga	8
Fastsetting av utbyggingsområde.....	9
Prosjektering	12
Finansiering	13
Det er ikke bare å sette i gang med graving	14
Oppstart, nedtur med konkurs, og ny oppstart.....	15
Gjennomføring	17
Stor dugnadsinnsats.....	21
Økonomisk oppgjør.....	31
Graveresultat	31
Informasjonsarbeid.....	32
Arbeidet i arbeidsgruppa.....	34
Arbeidsgruppas sluttord.....	35
Vedlegg	39
Samarbeidsavtale mellom NTE og Sorte bygdefiber.....	39
Standard grunneieravtale.....	39
Kart grøftetraséer med fiberbredbånd	39

Initiativet

Bredbånd med stor kapasitet har etter hvert blitt et gode som mange har fått tilgang til. Dette gir i første rekke god tilgang til internett noe som mange drar nytte av både i jobb- , privat og fritidssammenheng. Pakkeløsninger åpner også for muligheter for tilgang til TV og telefoni.

Det finnes flere alternativer for å få tilgang til internett. I Sorta var det fram til denne utbygginga brukt tilgang via telefonkabel og via mobilt bredbånd. For mange ga dette svært liten kapasitet til både å laste ned og opp stoff, og med økt brukt var det derfor ønskelig med ei utbygging av kapasiteten.

Hva som skal til for at noe kan kalles bredbånd er ikke helt entydig, men en bredbåndsundersøkelse fra 2013 viser at det var færre enn 2 000 husstander i Norge som manglet et tilbud om 2 Mbit/s nedstrøms kapasitet (Nexia International, 2013). Dekningsgraden for aksessnett med høy kapasitet har også økt, og mer enn 60 prosent av norske husstander har et tilbud om 50 Mbit/s nedstrøms kapasitet. Hvis Sorta skulle komme blant disse prosentene med tilgang til nett med høy hastighet, måtte vi få utført ei utbygging i en eller annen form. Det var allment kjent at fiberbredbånd ville gi den beste kapasiteten og kvaliteten, og var slik sett mest fremtidsrettet. Fiberbredbånd var dessuten den mest vanlige utbyggingsformen.

Utfordringa for mange bygder med spredt bosetting er å få kommersielle leverandører til å bygge ut for fiberbredbånd, siden det ofte er stor avstand mellom husstandene. I Stjørdal var det imidlertid flere bygder som hadde gått foran, skaffet seg erfaring og gjort det lettere for andre bygder å følge etter. Pionerarbeidet i Forradal dannet en mal for hele Nord-Trøndelag – bygdefibermodellen. Modellen går ut på at det i ikke-kommersielle områder dannes et spleiselag mellom bygdafolket, kommunen, fylkeskommunen, utbygger og eventuelle andre interessenter og støttespillere. I Nord-Trøndelag er det Nord-Trøndelag E-verk som er hovedutbygger av fiberbredbånd.

For at utbygger skal påta seg oppgaven med å bygge ut med bygdefiber, krever de imidlertid en viss oppslutning blant de potensielle abonnentene, og det kreves et lokalt initiativ og en lokal organisering.

Dette var situasjonen i Sorta på etterjulsvinteren 2011. Fra flere hold ble det vist interesse for å forsøke å få i gang ei utbygging, og Sorte Grendelag ble ansett å kunne spille en naturlig rolle i et slikt arbeid.

Til årsmøtet i Grendelaget 26. mars 2011 ble det sendt inn et forslag om bredbånd som egen sak på årsmøtet, og det ble informert til alle husstandene på forhånd.

Bredbånd ble tatt opp på årsmøtet, og følgende vedtak ble fattet:

Årsmøtet er positiv til at mulighetene og interessen for utbygging av bredbånd i Sorta blir undersøkt. Utbygging er avhengig av om det er tilstrekkelig oppslutning fra husstandene. Årsmøtet ber styret for grendelaget om å peke ut ei arbeidsgruppe som kan organisere kartlegging av muligheter og interesse og som kan være et bindeledd mellom husstandene og eventuelle leverandører som kan bygge ut.

Ei arbeidsgruppe ble satt ned på årsmøtet med Karl Georg Karlsen (leder), Svein Erik Gjølmesli og Egil Petter Stræte.

Dermed var arbeidet i gang. Et par uker seinere, 14. april 2011, møttes arbeidsgruppa for første gang. Arbeidsgruppa opplevde at den hadde fått støtte og oppslutning fra Grendelaget til å mobilisere for oppslutning og legge til rette for utbygging av bredbånd. Ingen i arbeidsgruppa hadde vært med på dette før, selv om hver enkelt hadde undersøkt hvilke erfaringer andre bygdefibergrupper hadde gjort seg, og hva som trengtes for å få til ei slik utbygging. Arbeidsgruppa brukte derfor litt tid på å sette seg inn i bredbåndsutbygging og hvordan dette burde organiseres. Erfaringer ble hentet inn fra utbygging både på Skatval og i Skjelstadmarka.

På dette tidspunktet var det vanskelig å se for seg hvor lang tid dette ville ta og hva som egentlig skulle til. Arbeidsgruppa anså at det burde være mulig å få til utbygginga i 2012. En viktig forutsetning var at det ble god nok oppslutning blant husstandene i området, noe som igjen var avhengig av at samlet kostnad pr husstand ikke ble for høy. Allerede i første møte bestemte arbeidsgruppa for å sette ei øvre grense på kr 10 000 pr husstand som forhøyet egenandel i utbyggingsinvesteringene.

Arbeidsgruppa innså at det kunne bli vanskelig å få en leverandør til å fatte kommersiell interesse for å legge fiberkabel i Sorta, slik at det mest aktuelle ble ansett å være legging av bygdefiber etter modellen som NTE og Nord-Trøndelag fylkeskommune hadde utviklet. Imidlertid kunne ikke arbeidsgruppa være sikker på dette. Det foregikk på denne tida kommersiell utbygging i området Prestmoen i regi av NTE Marked, slik at det kunne være aktuelt med en viss konkurranse mellom leverandører. Gruppa ville derfor sjekke ut dette ved å kontakte de to aktuelle leverandørene NTE og Loqal.

Imidlertid ble arbeidsgruppas første aktivitet utad å søke på tilskudd. Nord-Trøndelag fylkeskommune hadde utlysing med søknadsfrist 18. april. Dette var alt for kort frist til at arbeidsgruppa kunne lage noen gjennomarbeidet søknad, men gruppa fikk avgårde en foreløpig søknad innen søknadsfristen for å vise at Sorta var ei grend hvor det var lokal interesse for å bygge ut. Det var ei form for markering at arbeidet var i gang. Som ventet ble det avslag, men det var lagt et grunnlag for en full søknad i 2012.

Kartlegging av interessen i grenda

For å overbevise mulige utbyggere måtte arbeidsgruppa skaffe dokumentasjon på at det virkelig var interesse for å installere fiberbredbånd i grenda. Det måtte derfor gjøres ei interessekartlegging. Grenda ble delt inn i roder med egne rodekontakter: Jan Kåre Kristoffersen, Bjørn Tore Tollefsen, Vebjørn Reinsberg, Sissel Solvold, Rune Moen, Maria Wahl. Det ble delt ut informasjonsskriv i postkassene til alle husstandene og deretter besøkte rodekontakten hver husstand i sin rode og fylte ut et enkelt skjema som arbeidsgruppa hadde utarbeidet. Dette ble gjennomført i mai-juni 2011.

Fra mulig utbygger og leverandør hadde arbeidsgruppa hørt at interesseoppslutningen burde være på minst 80 prosent for at det skulle være aktuelt å gå i gang med ei utbygging.

Tidlig i juni, når 89 prosent av husstandene var kartlagt, kunne arbeidsgruppa oppsummere at foreløpig resultat viste at de aller fleste sa ja til at de var interessert i å knytte seg til bredbåndet om det skulle bli utbygd. Dermed var grunnlaget lagt for å starte arbeidet med å avklare utbygger og leverandør.

Etter svar fra 103 husstander, som på dette tidspunktet utgjorde omtrent alle husstandene i planlagt utbyggingsområde, svarte 91 prosent ja eller kanskje til utbygging. Dette var en solid oppslutning og ga arbeidsgruppa et puff til å arbeide videre.

Rodekontaktene gjorde en viktig jobb og utførte den godt. Jevnt over hadde folk bestemt seg på forhånd, før rodekontakten banket på døra, og de aller fleste var positive til utbygginga. Det var med andre ord ei god stemning for å iverksette utbygging, og sjøl om ikke alle var spesielt ivrig, ble de likevel med for å gjøre utbygginga mulig. Noen så det slik at fiber vil øke verdien på eiendommen, og andre ville sikre tilgang til bredbånd for framtida. Det ble også gitt uttrykk for at tilknytning til abonnement nr to på eiendommen burde koste mindre enn det første abonnementet.

Valg av leverandør

I august 2011 gjennomførte arbeidsgruppa møter med både NTE Bygdefiber og Loqal. Vi presenterte interesseundersøkelsen og forklarte at vi var interessert i at de begge vurderte om de ville levere utbygging av bredbånd i Sorta.

Begge leverandørene var interessert og skulle gjøre et overslag på kostnader for å finne ut hva en investeringskostnad pr abonnement vil komme seg på. De var begge også opptatt av mulighetene for å samkjøre ei utbygging med andre interessenter for om mulig å få flere å dele investeringen med. Samtidig ble det klart at tidligste start på utbygging kunne bli på forsommeren 2012. Dette gjaldt både NTE og Loqal.

Det viste seg å være krevende å få et investeringsoverslag fra de to aktuelle leverandørene. I midten av oktober fikk arbeidsgruppa et grovt overslag fra NTE over kostnad pr husstand og antatt egenandel. Arbeidsgruppa arbeidet for å få et sammenlignbart tilbud fra Loqal. Frist var satt til 1. desember for svar fra Loqal. Fristen passerte uten det kom noe fra Loqal, og dermed fastslo arbeidsgruppa at det var NTE Bygdefiber som skulle bli leverandør for Sorta. Det innebar også at utbygginga i Sorta ville bli ei klassisk bygdefiberutbygging med en kombinasjon av offentlig tilskudd og dugnadsinnsats fra grendafolket for å få til ei utbygging i samarbeid med utbyggeren.

En dialog med NTE avklarte at:

- Neste søknadsfrist til Nord-Trøndelag fylkeskommune om støtte ville bli ca 1. april 2012, og målet ble da å få inn en søknad for Sorta innen denne fristen.
- Salg av abonnement kunne starte før denne fristen, da med forbehold om at støtte ville bli gitt.
- Det måtte settes en maksgrense for forhøyet egenandel.
- NTE ville ta den økonomiske risikoen når de først iverksatte utbygging.
- Arbeidsgruppa hadde ansvaret for å kommunisere med grendafolket og med grunneierne.

Ut fra dette kunne det være mulig med gravestart før sommeren 2012, men dette skulle vise seg å være litt for optimistisk.

Samarbeidspartnere i utbygginga

En viktig oppgave var å forsøke få med flere partnere i utbygginga. I bygder hvor det er offentlige bygninger eller større bedrifter som har behov for tilgang på internett med stor

kapasitet, kan slike være viktig drahjelp for både å få gjennomført utbygginga og å få ned kostnadene pr husstand. I Sorta er det svært begrenset med slike bygg og bedrifter.

De første mulighetene som ble undersøkt var knyttet til teleselskaper som Telenor og Netcom, og om de var interesserte i samgraving til sine sendestasjoner. Dette ble avklart som uaktuelt. Videre var det flere ganger kontakt med Avinor og Forsvaret i forbindelse med mulig fibertilførsel til anleggene på Stråtesfjellet. Også her var svaret at det ikke var behov for dette og dermed ikke grunnlag for samgraving.

NTE Nett ble også involvert i spørsmål om samgraving. Dette gjaldt i første rekke hvor det enten var behov for tilførsel av ekstra strøm eller hvor luftkabel med fordel kunne legges i jord. Det viste seg å være flere slike strekninger. Dette ble da ordnet slik at fiberentreprenøren utførte gravinga og la ned jordkabel for elektrisk strøm samtidig der det var aktuelt. Bygdefiberprosjektet fikk da en godtgjøring for dette. Den største nytten av dette var at luftkabel kom i jord, men det forbedret også økonomien i fiberprosjektet noe.

Lånke Vasslag ble også kontaktet med spørsmål om muligheter for samgraving. Dette ble det ikke fart på før helt i slutfasen. Det ble da en betydelig samgraving av vassrør og fiber, 1 300 meter. Denne gravinga ble utført i regi av Vasslaget ved entreprenør Erling Arnfinn Kvål uten ekstra kostnad for bygdefiberprosjektet. Imidlertid ble det fulgt opp med dugnadsinnsats for å legge trekkør og bistå Vasslaget. Selv om avslutninga av gravinga ble noe forlenget på grunn av denne samgravinga, er dette et flott bidrag fra Vasslaget og ikke minst entreprenør Kvål til bygdefiberprosjektet. Mannskapet til Kvål utførte jobben med stor smidighet.

Et annet område hvor det var muligheter for samarbeid, var å få gjort endringer med de sju veglyspunktene som Sorte Grendelag har ansvaret for. Disse har gjennom abonnementsopplegget påført Grendelaget store ekstrakostnader. Tidlig ble det derfor lansert en mulighet for å få lagt ned jordkabel fra lysstolpene til en av de nærmeste husholdene slik at lyset går på deres abonnement. Grendelaget tok seg av organiseringen av dette, slik at ei omlegging ble foretatt i forbindelse med gravinga. Dette påvirket ikke kostnadene i bygdefiberprosjektet, men det vil forbedre økonomien i Grendelaget og slik sett gi et positivt bidrag til grenda.

Arbeidsgruppa så også mulighetene for å skaffe private sponsorer til utbygginga, i tillegg til tilskudd fra fylkeskommune og kommune. Tidlig i 2012 gikk vi med søknader til en rekke bedrifter og organisasjoner særlig i Lånke, men også i Stjørdal generelt. Resultatet av dette ble tilsagn fra Tore Ligaard AS (kr 10 000), Flaksjø og Lillefjell bygdeallmenning (kr 5 000) og Hegra Sparebank (kr 29 000). Dette var positive bidrag til dugnadsprosjektet og bidro til gjennomføring av utbygginga.

Fastsetting av utbyggingsområde

En viktig del av arbeidet var å få avklart hvilket område som skulle omfattes av utbygginga. Fra arbeidsgruppas side var det klart at det området som naturlig sogner til Sorta skulle være med (fra Eidum stoppested i nordvest, Åsgrenda i vest, Volla i nordøst og Myrmo i øst). Arbeidsgruppa prioriterte at alle eiendommer i dette området skulle fortrinnsvis inkluderes likt på en solidarisk måte.

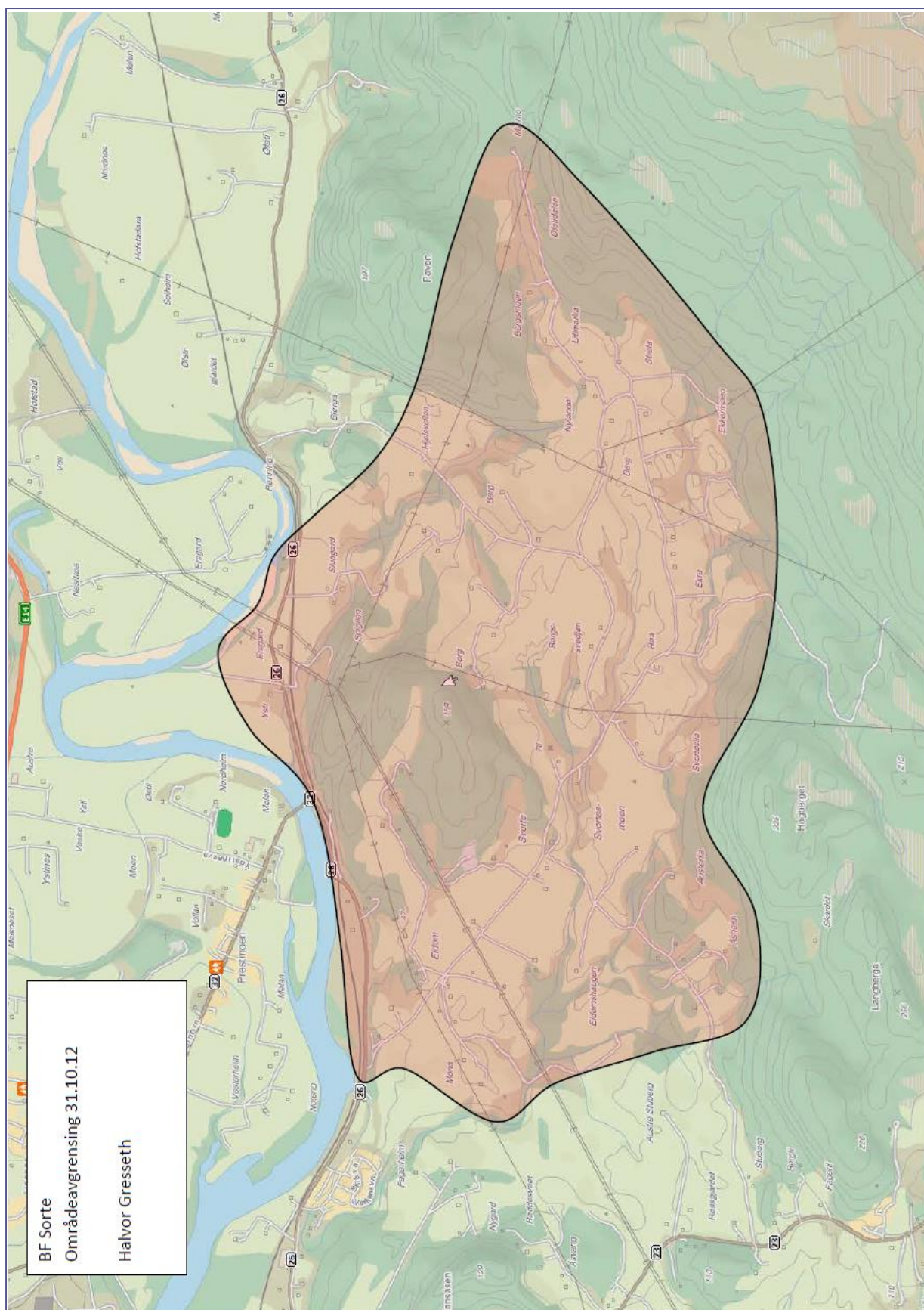
Før det ble avklart hvor hovedkabel skulle komme fra, var det åpent hvilke tilstøtende områder som kunne tilknyttet.

På et tidspunkt lå det an til videreføring av kabel fra området Lånke kirke, og i så fall var det aktuelt å inkludere Reppesområdet. Dette kunne bidra til lavere gjennomsnittskostnader pr husstand, og dermed gjøre økonomien i prosjektet bedre. På den andre siden kunne bygdepreget blir noe svekket og redusere mulighetene for offentlig tilskudd. Reppe, inklusive boligfeltet, kunne bli vurdert som interessant for kommersiell utbygging og dermed falle utenfor kriteriene for bygdefiber. Arbeidsgruppa var likevel åpne for å inkludere Reppe, og innledet kontakt i området for å bistå ei lokal organisering der også.

NTE endret seinere trasé for hovedkabel. Alternativet fra Lånke kirke falt bort og ei videreføring fra Prestmoen og under Stjørdalsselva til Ydsti og Eidum trafo ble valgt, og videre derfra opp Slungårdsbakkene til Berg og videre forgreining i Sorta. Inkludering av Reppe ble dermed uaktuelt i bygdefibersammenheng, men eventuelt for kommersiell utbygging seinere. Derimot åpnet det for inkludering av eiendommene i området Slungård og Ersgard, ni husstander i alt. Dermed var området for utbygging av Sorte bygdefiber definert, slik som kartet på neste side viser.

Det ble forøvrig klargjort for videreføring av fibertilknytning både i øst i retning Øfstigrenda og i vest fra Åsgrenda ved at trekkør for dette er lagt ned i grøftene.

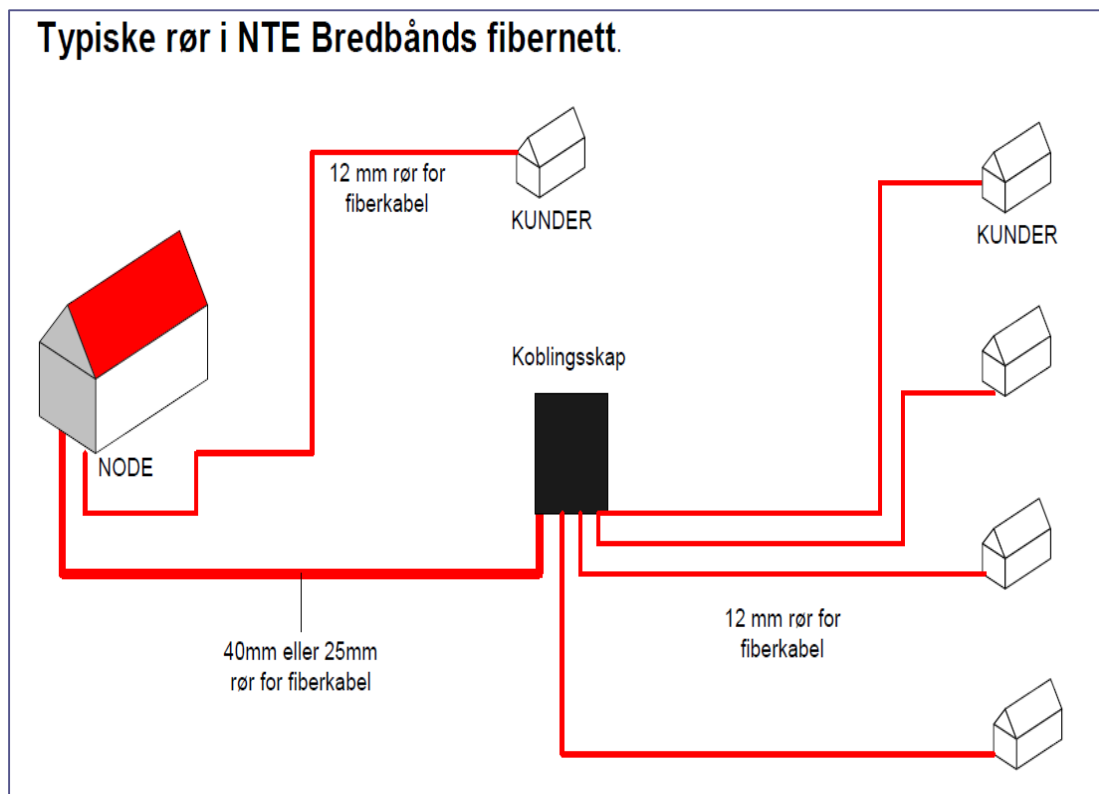
Kart over området som ble omfattet av bredbåndsutbyggina. Kilde: NTE/Halvor Gresseth.

Prosjektering

Utover vinteren 2012 fikk NTE Bygdefiber utført en prosjektering av utbygginga i Sorta. De gjennomførte en lukket anbudsrunde til aktuelle entreprenører som resulterte i at Link ble valgt.

Illustrasjon av typisk fibernettutbygging (Kilde: NTEs håndbok for bygdefiber, 2010).

Koplingsskapene er det som er mest synlig når grøftesårene etter hvert gror igjen. Normalt står skapene inntil en km fra abonnentene. Noden som Sorta er knyttet til, står ved Kongshaugan i Hognesaunet.

Denne første prosjekteringsfasen skulle danne grunnlaget for kostnadsberegning, skaffe finansering og gi endelig beslutning hos NTE om iverksetting av utbygging.

Totalkostnad for prosjektet ble beregnet til å komme på i underkant av 6,4 millioner kroner, som tilsvarer kr 70 700 pr. husstand som hadde tegnet kontrakt på det tidspunktet. Verdien av dugnadsinnsatsen var inkludert i dette.

Det ble beregnet at det var behov for å grave omlag 17 km i bygdefiberprosjektet. Av dette måtte en betydelig andel graves som dugnadsinnsats. I tillegg måtte det graves omlag 3 km grøft i privat regi, det vil si fra eiendomsgrense og inn til egen vegg. Denne gravinga har ikke vært en del av bygdefiberprosjektet, men er enkeltabonnentenes eget ansvar, slik det også er i områder med kommersiell utbygging. Arbeidsgruppa oppfordret naboer til å gå sammen om slik graving der det var naturlig og ønskelig. Det ble også gjort i mange tilfeller.

Parallelt med dette hadde Link fått tegnet ut forslag med traséer for fibergrøfta. Dette hadde også betydning for fordelinga av gravestrekninger mellom entreprenør og dugnadsgraving. Arbeidsgruppa var involvert i vurderinga og kvalitetssikring av disse traséene. Arbeidsgruppa

var i starten ikke fornøyd med fordelinga av graving på 17 km mellom entreprenør og dugnad. Etter nye fordelinger ble dette forbedret, slik at det etter planen skulle graves omlag 5,4 km på dugnad.

Den aller største kostnadsposten i ei fiberbredbåndutbygging er graving, legging av trekrør til fiber og rigging av utstyr for graving. Slik var det også her med over 70 prosent av kostnadene. Resten var kostnader til node (fordelingssentral), elektronikk, oppkopling av abonnenter og administrasjon.

Opplegget var slik at NTE skrev samarbeidsavtale (se vedlegg) med Sorte bygdefiber om vilkår for gjennomføring med blant annet maksimumssats for forhøyet egenandel for abonnenter og antall dugnadsmeter med graving av grøfter. Avtalen ble klar i oktober 2012 før første graving startet opp. Ei beslutning fra NTE om utbygging var også avhengig av at prosjektet oppnådde tilstrekkelig med tilskudd fra det offentlige. Den formelle beslutninga ble fattet i oktober 2012. Når det først var fattet beslutning om utbygging, lå risikoen ved prosjektet hos NTE. Det vil si hvis det dukket opp uforutsette kostnader som det ikke var tatt høyde for i budsjetteringa, var det ingen andre enn NTE som kunne ansvar for det.

Finansiering

For å få finansiert prosjektet på 6,4 mill kroner var planen slik:

2,5 mill kr	Egeninnsats fra NTE (Marked og Bygdefiber)
2,0 mill kr	Verdi av lokal dugnadsinnsats
1,0 mill kr	Tilskudd fra Nord-Trøndelag fylkeskommune
0,4 mill kr	Tilskudd fra Stjørdal kommune
0,5 mill kr	Ekstra egenandel fra lokale grunneiere

Eventuell støtte fra ekstra sponsorer skulle brukes til å erstatte dugnadsinnsats og ekstra egenandel, eller å dekke uforutsette utgifter.

For å få finansiert prosjektet måtte grendafolket bidra med en vesentlig del i form av egeninnsats ved graving av grøfter og legging av trekrør. Totalt utgjorde dette vel 30 prosent av de totale kostnadene i prosjektet. I tillegg måtte innbyggerne betale en ekstra etableringssum som var beregna til ni prosent av de totale kostnadene. Den lokale dugnads- og egeninnsatsverdien som dette utgjorde ble beregna til 40 prosent av totalkostnadene i prosjektet.

Hvis forhøyet egenandel ble for høy, ble det ansett å være en viktig hindring for å få stor nok oppslutning i form av abonnering av bredbånd. Arbeidsgruppa har lagt vekt på at den ikke måtte være for høy. Videre prioriterte arbeidsgruppa å begrense forhøyet egenandel til én pr gnr/bnr. Det betyr at de som har kårfolk eller andre leietakere på sin eiendom skulle slippe å betale forhøyet egenandel for disse, kun ordinær påkoplingsavgift. Dette reduserte finansieringsbidraget, men hvis det skulle betales to eller flere egenandeler ville dette bli en betydelig sum for enkelte grunneiere. Samtidig var det viktig å få også eventuelle kårfolk og leieboere på eiendommen til å tegne abonnement på fibertilknytning for å sikre størst mulig oppslutning.

Neste steg var da å sørge for at bygdefiberprosjektet fikk de tilskuddene som var nødvendige fra Nord-Trøndelag fylkeskommune og Stjørdal kommune.

For fylkeskommunens del var det på denne tida ei årlig utlysning av tilskudd til bredbåndsutbygging. I motsetning til den ufullstendige søknaden fra Sorte bygdefiber i 2011, ble det året etter utarbeidet en fullstendig søknad som hadde forankring hos NTE Bygdefiber som entreprenør. Søknad ble sendt 17. april 2012. Tilsvarende ble det også 18. april sendt en søknad til Stjørdal kommune.

Begge søknadene skulle opp til politisk behandling i henholdsvis fylkeskommunen og kommunen etter administrativ saksbehandling. For å bidra til et positivt utfall av søknadene var arbeidsgruppa i kontakt med politikere både på fylkes- og kommunalt nivå.

Nord-Trøndelag fylkeskommune behandlet søknaden først og med positivt vedtak. 30. juli 2012 fikk Sorte bygdefiber tilsagn om kr 936 867 i støtte til utbyggingsprosjektet. Dette var kr 60 000 mindre enn søknadsbeløpet, men arbeidsgruppa var likevel svært fornøyd med dette utfallet. Kampen om midler var hard, og prosjektet i Sorta var det eneste fra Stjørdalsområdet som fikk tilsagn dette året.

Stjørdal kommune brukte noe lengre tid på å behandle søknaden om støtte. Kommunen hadde ingen egen budsjettpost for slike tiltak, men hadde tidligere gitt tilskudd til tiltak som var blitt prioritert for fylkeskommunale tilskudd. Sjøl om det måtte til litt ekstra påtrykk for å få behandlet saken, er arbeidsgruppa svært fornøyd med at 26. september 2012 ga også kommunen et viktig tilskudd til prosjektet, med kr 400 000 dekket over kommunens disposisjonsfond. Dette var samme beløp som det var søkt om. Vedtaket var fattet av formannskapet 20. september. Dermed var den nest siste brikken i finansieringa klar. Det var nå godt ut på høsten, og vinteren ikke langt unna. Det spøkte for igangsetting av gravearbeidet.

Parallelt med prosjektering og arbeid med tilskuddssøknader, ble det også satt i gang med tegning av abonnement. Startskuddet gikk på et åpent informasjonsmøte på Sorte Grendehus allerede 29. mars 2012. Der ble prosjektet presentert med representasjon fra NTE Bygdefiber og NTE Marked, og de stilte med egne abonnementsselgere. I løpet av kort tid ble det tegnet mange kontrakter, og de påfølgende dagene og ukene fulgte selgerne opp med besøk på døra til folk. Oppslutninga var stor, og bekreftet at interessekartlegginga hadde gitt et riktig bilde av stemninga. NTE var dermed tilfreds og klare til å gå videre.

Den siste brikken i finansieringa var at det måtte til et formelt utbyggingsvedtak i NTE. Premissene var på dette tidspunktet klare, og 13. november 2012 ga NTE formelt grønt lys for utbygging i Sorta.

Det er ikke bare å sette i gang med graving

Å grave grøfter kan ikke hvem som helst gjøre hvor som helst. Entreprenører har daglig erfaring med dette, og her skal det ikke greies ut om alt som kreves av forberedelser av teknisk, juridisk eller sikkerhetsmessig art. Det var imidlertid noen forhold som Sorte bygdefiber ble involvert i.

For det første var det nødvendig med grunneiertyllatelser for legging av fiber. En mal for grunneieravtale ble forelagt arbeidsgruppa og godtatt. Videre arbeid ble ordnet som dugnad ved at enkeltpersoner tok på seg arbeidet med å gå rundt og få signaturer fra de berørte grunneierne. Arbeidsgruppa vil takke Per Håpnes, Olav Ekren, Hilmar Jørstad og Egil Rømo for dette arbeidet.

For det andre var det nødvendig med aksept fra arkeologiske myndigheter, ved Nord-Trøndelag fylkeskommune. Det er restriksjoner ved graving fordi det kan ødelegge eventuelle kulturminner som kan finnes i jorda. Noen slike i grenda er kjente fra før, men aktuelle traséer berørte ikke disse. Etter en visuell befaring fra arkeolog 14. november 2012 ble det krevd en nærmere undersøkelse på bestemte strekninger før disse ble frigitt for graving og legging av trekkør for fiber. Dette ble gjennomført uten at det ble gjort funn som la begrensninger på de planlagte trasévalgene. Kostnadene med arkeologiske undersøkelser skal belastes utbygger slik at disse måtte inngå i bygdefiberprosjektet.

For det tredje var det nødvendig å avklare ansvar og sikkerhet ved graving på dugnadsbasis. En egen sikkerhetsinstruks ble gått gjennom på informasjonsmøte med dugnadsgravere i juli 2013.

Rune Kirknes (fv) og Anders Holmdin fra entreprenøren demonstrerer hvordan trekkør skal skjøtes, på kursdag for dugnadsfolket. Foto: Svein Erik Gjølmesli.

Da det nærmet seg gravestart på seinhøsten 2012 ble traséene gjennomgått detaljert, og her bidro arbeidsgruppa med sin lokalkunnskap.

Oppstart, nedtur med konkurs, og ny oppstart

Endelig, i desember 2012, kunne den første gravemaskina fra Link sette i gang med graving. De startet gravinga i Slungårdsbakkene. Her var trasévalget klart og det var ikke påkrevd med nærmere arkeologiske undersøkelser.

Det ble ikke mange meter gravd etter starten i desember 2012. Foto: Karl Georg Karlsen.

Kulda hadde imidlertid satt inn og etter 70 meters graving måtte Link gi seg for sesongen. Dermed tok telen tak og det roet seg ned i bygdefiberprosjektet. Arbeidsgruppa hadde før det fastslått at det ikke hadde noe for seg å framskynde dugnadsgraving, slik at oppstart av det måtte vente til våren 2013. Men så raskt skulle det ikke gå.

Link entreprenør er konkurs

Link entreprenør på Hamneveien omsetter for 100 millioner og hadde 46 ansatte på konkurransepunktet.

Link ble tirsdag alle konkurs, etter at entreprenøren selv meldte opplysning.

Det er i all hovedsak grunn- og utvinningsarbeider, samt fi-ber og telekommunikasjon, som Link har drevet med. Til sommeren hadde entreprenøren rundt ti prosjekter på gang ved konkurransepunktet, deriblant et boligprosjekt på Røppe, Gullstad barnehage, Gullstad marinas og Perseus.

Entreprenøren har også tatt på seg flere oppdrag med fiberbygging for NTE i nærleghetene.

Volatilt for raskt
Styrerleder og eieringeniør for fiber i Link, Arild Høpstad, sier at årsaken til konkursen er et dårlig forløp og et selvsagt vilkåre for raskt.

– Vi fikk en veldig presset li-bidingsstrategi. Det har vært lite aktivitet på vinteren og vi mistet tilgjengen på Høpstad, sier Høpstad.

Han trekker spesielt frem et prosjekt selskapet hadde på Hamneveien som en mærlende årsak til konkursen.

– Vi har drevet fiberbygging i Ørsta, hvor vi har tapt en god del penger. Men vi har også tapt en del penger på andre fi-ber- og utvinningsprosjekter. Vi har vært gjennom en for rask vekst fra 2012-2013, vi har ikke rukket den godt nok, sier Høpstad.

Selskapet ble startet opp i 2010 med en finansiering på knapt 60 millioner kroner. I fjor hadde selskapet støpt til rundt 100 millioner kroner.

25,6 millioner gjeld
Det var 46 ansatte ved konkurransepunktet, men flere arbeidere har nå på løn og feriepenger.

Det faktiske antallet ansatte har vært en god del. Gjennomsnittet har vi også hatt rundt 100 ansatte i år.

– Det faktiske antallet ansatte har vært en god del. Gjennomsnittet har vi også hatt rundt 100 ansatte i år.

Selskapet har pådratt seg en gjeld på rundt 25,6 millioner kroner. 10 millioner er levere-ansatt, og 15 millioner er levere-ansatt.

– Det faktiske antallet ansatte har vært en god del. Gjennomsnittet har vi også hatt rundt 100 ansatte i år.

gjelder er på rundt 3 millioner. Siden er oppgjitt verdien i selskapet til rundt 24,5 millioner kroner.

– Det er betydelige verdier i form av eiendeler, verdisaker og kundesamlinger som ikke har kommet til utbetaling, kommenterer Høpstad.

Forvaltningsselskapet
Fibers selskapet i fjor har ledelsen i selskapet forvaltet i form av leasing på produksjonsanlegg i Lykk.

– Vi har jobbet hardt for å skaffe en refinansiering og restrukturere selskapet. Vi sto klart med ny skapet og nye Høpstad, men det stoppet til slutt på konkurransepunktet.

De tilknyttede vi fikk var ikke akseptable, mener Høpstad.

Heldersmøtet de ansatte
Det er selvskrevet Jørn Grønhaug i Årnes de Høpstad som er oppnevnt som leder for konkurranse. Han har ikke på å holde møte med de ansatte for helgen. Samtidig vil møtet ha en med opplysninger og informasjon om sine rettigheter.

INTESSER
Det er selvskrevet Jørn Grønhaug i Årnes de Høpstad som er oppnevnt som leder for konkurranse. Han har ikke på å holde møte med de ansatte for helgen. Samtidig vil møtet ha en med opplysninger og informasjon om sine rettigheter.

– Vi har drevet fiberbygging i Ørsta, hvor vi har tapt en god del penger.

AD: Høpstad er leder for selskapet i Link.

(Adresseavisa, 10.04.2013)

Tidlig i april stod det et oppslag i Adresseavisa at Link var konkurs. Det var ikke oppløftende, selvsagt ikke for Link, men heller ikke for Sorta som nå var i startgropa for å få fart i gravinga.

Det var NTE som hadde avtale med Link, og de var raskt i gang med å finne alternativ entreprenør som kunne erstatte Link slik at prosjektet ikke skulle miste for mye tid.

Tidlig i mai fikk arbeidsgruppa beskjed om at NTE kunne inngå avtale med entreprenøren E-Nor Installasjon AS.

Betingelser og pris skulle være det samme som Link hadde avtale om. Det var naturlig nok utfordringer for entreprenøren å starte raskt opp siden de også var i gang med andre prosjekter. Imidlertid kunne NTE og arbeidsgruppa ha et

oppstartsmøte med den nye entreprenøren 4. juni. Det var da full gjennomgang av prosjektet

og uklarheter ble avklart der og da, eller en plan for avklaring ble lagt. Konsernledelsen ved NTE hadde da godkjent opplegget med ny entreprenør. Det ble nå planlagt ny oppstart i løpet av juni, men det var igjen vel optimistisk.

12. august startet den første gravemaskinen i regi av Rune Bjørnes AS. De fortsatte der Link sluttet før jul. Prosjektet ble om lag 3-4 måneder forsinket på grunn av konkursen til Link. Forsinkelsen kunne vært langt mer, slik at når dette først skjedde er arbeidsgruppa rimelig fornøyd med overgangsfasen.

Gjennomføring

Det ble fra arbeidsgruppa informert i styret for Sorte Grendelag om framdrifta i bygdefiberprosjektet, og i tillegg drøftet koordinering av bygdefiber og endring av opplegg for veglys i grenda. Grendelaget tok jobben med å få gjort avtaler med privatabonnenter. Dette gjelder både for de sju eksisterende lysstolpene, og for å legge til rette for mulige nye lysstolper lengre fram i tid.

Utover høsten 2013 var det bra framdrift med graving fra entreprenøren side. De hadde flere maskiner i sving.

Entreprenøren hadde helst to maskiner i et arbeidslag. Foto: Egil Petter Stræte.

På noen gode strekninger ble det brukt en bandgraver. Foto: Egil Petter Stræte.

I midten av september kom også Lånke Vasslag på banen med planer om graving fra Eidumslia og om lag 1,3 km sørøstover. Alle partene vurderte det slik at det var en vinn-vinn-situasjon å kombinere legging av trekrør til fiber og vannrør. Det ble vurdert som unødvendig å grave to ganger på omtrent samme strekning innenfor et relativt kort tidsrom. Ulempen var at involvering av vannrørgraving såpass seint i fiberprosjektet ville forsinke framdrifta noe.

Utover sommeren og hele høsten hadde mange i grenda lagt ned en god del timer i dugnadsarbeid i forbindelse med graving og legging av trekrør på strekninger som var fastlagt som dugnadsstrekninger. I tillegg var tilkopling også avhengig av at grunneieren sjøl hadde fått gravd og lagt trekrør fra eiendomsgrensa og inn til egen vegg.

Området lengst øst i Sorta med Dalan fikk som første område blåst fiber inn i trekrørene. Dette skjedde 9. oktober.

Entreprenøren hadde i oktober tekniske vanskeligheter med å få fram hovedfiberen fra Hognesaunet, gjennom Prestmoen og under Stjørdalselva til Ydsti. Dette tok ekstra tid, men ble ordnet etter hvert.

Ikke alle fikk tilgang til fiberbredbånd til jul 2013, men det var ikke mye om å gjøre. Siden kaldvinteren lot vente på seg var det fullt mulig å grave og blåse fiber ut i januar 2014. Noen få ble hengende etter, men i løpet av januar hadde alle som ønsket tilkopling fått det ordnet. Trekrør ble gravd ned, fiber blåst og boksen innendørs ble montert opp.

Smal grøft etter bandgraveren. Foto: Egil Petter Stræte.

Riggeplass ved den gamle militærbrakka ved Røasdalen. Foto: Egil Petter Stræte.

Anders Holmdin gjør klar utstyr til blåsing av fiber inn i trekkørerne. Foto: Vegard Hammermo.

Blåsing av fiber pågår ved hjelp av kompressor. Foto: Børge Wahl.

I alt ble det i utbyggingsperioden tegnet 101 abonnement fordelt på 83 eiendommer. Dette var nær full oppslutning. Siste abonnent ble koplet opp 25. april 2014.

Sluttbefaring med NTE, entreprenørene og arbeidsgruppa ble holdt 28. mai 2014.

Fram til tidlig i januar 2015 har det vært arbeidet med slutføring og økonomisk oppgjør i prosjektet.

Stor dugnadsinnsats

Når det ble klart at bredbåndutbygging i Sorta måtte bli et bygdefiberprosjekt, var det også klart at det måtte en betydelig dugnadsinnsats til. Fra starten av ble aktuelle dugnadsoppgaver vurdert til:

- Interessekartlegging
- Å bidra med folk i gravelag sammen med entreprenøren (trekking av rør, gjenfylling av grøfter mv)
- Selvstendig graving av grøfter med egen maskin
- Skaffe til veie grunneiertillatelser
- Bidra med å søke og skaffe offentlig tilskudd, samt private sponsorer
- Arbeide for å bedre prosjektøkonomien gjennom samgraving med andre

Etter avklaring med entreprenører ble det klart at det var mest praktisk at entreprenøren og dugnadsgravinga foregikk på separate strekninger slik at man ikke var direkte avhengige av hverandre. Dermed ble det en hovedoppgave å få gjennomført dugnadsgraving, i tillegg til at arbeidsgruppa tok seg av de andre nevnte punktene.

Arbeidsgruppa begynte vinteren 2012 å vurdere strekninger med dugnadsgraving, samt å skaffe seg oversikt over mulige gravere og gravemaskiner. Gjennomføringa var avhengig av hvor mye de var villige til å bidra med av graving. Ulike løsninger ble vurdert, men resultatet ble stort sett at gravere brukte egen maskin eller fikk lånt gravemaskiner gratis. I enkelte tilfeller ble det også dekt kostnad til leie av maskin hvor det ikke lot seg gjøre på annen måte.

Arbeidsgruppa diskuterte med NTE og entreprenøren, og kom fram til ei fordeling av entreprenørgraving og dugnadsgraving. Arbeidsgruppa prioriterte å holde de avtalte meterne med dugnadsgraving unna fylkesvei og kommunevei så langt det var mulig. Innenfor rammen av prosjektet var det avsatt inntil kr 20 pr meter dugnadsgraving til dekning av kostnader som maskinleie hvor det var nødvendig. Hvis disse midlene ikke ble brukt, ville de gå til fratrekk på forhøyet egenandel fra hver enkelt grunneier. Det var i utgangspunktet om å gjøre å få gravd så rimelig som mulig på dugnadsgravinga fordi summen som var avsatt ikke var tilstrekkelig til å dekke alle dugnadsmetrene. Det var ikke rom for å yte arbeidsbetaling, kun eventuell støtte til maskinleie til en «bygdapris».

Dugnadsstrekkele var i hovedsak: Dalan (øst i grenda), Kvistan, området omkring Berg, Åsgrenda, strekninga Lillemo til Berge og området Mona og Eidum. Noen av disse områdene ble delt opp i mindre strekninger, mens de fleste ble organisert slik at en arbeidsgjeng utførte arbeidet for hele området.

Dugnadsgraving ved Litjmarka. Foto: Svein Erik Gjølmesli.

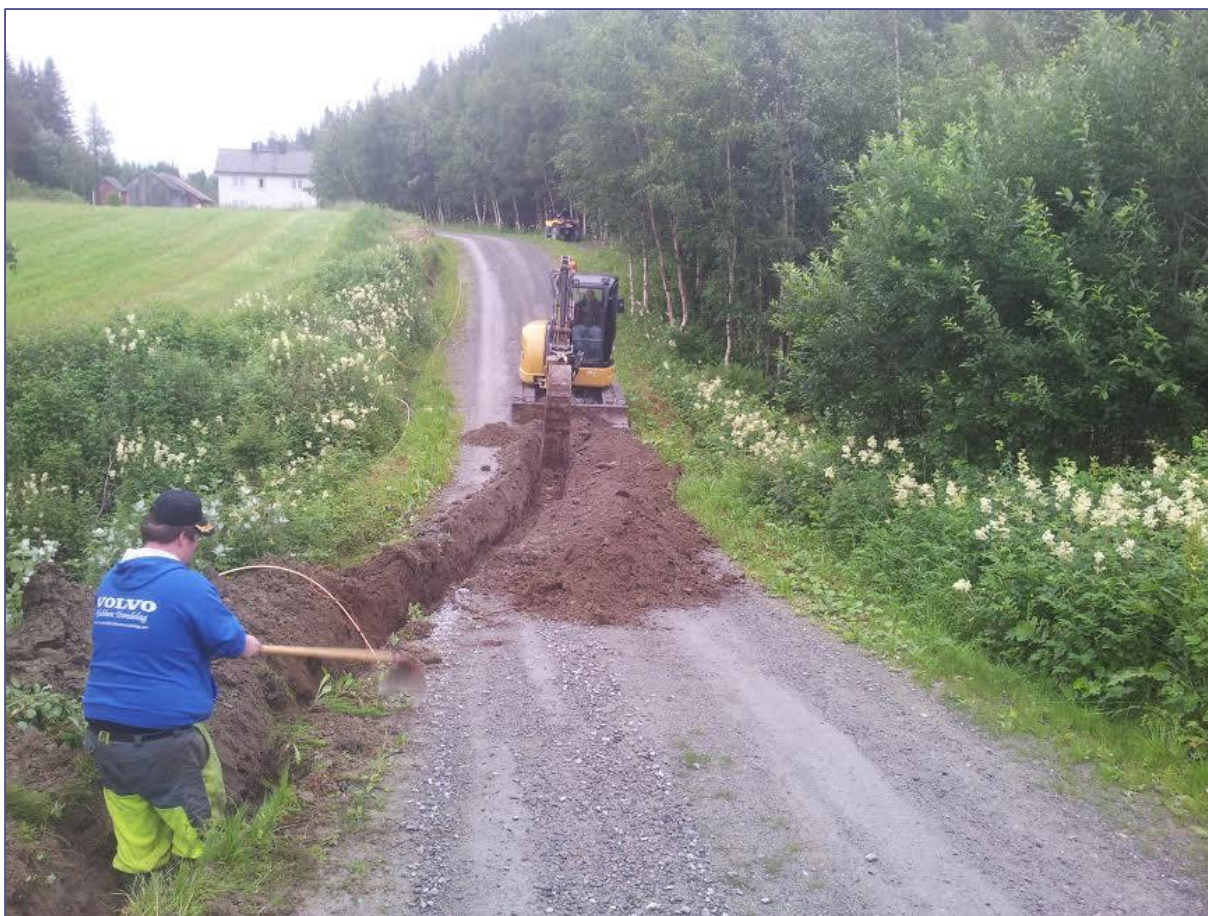
Lurt tips å teipe sammen trekkrorene som skulle i samme grøft. Foto: Egil Petter Stræte.

Sjølkomponert og effektiv rigging av trekkørtrømler. Foto: Egil Petter Stræte.

Jan Morten Rømo grøftet atskillige meter på dugnadsbasis. Foto: Egil Petter Stræte.

På veg mot Myrmo i Dalan. Foto: Svein Erik Gjølmesli.

Et eget punkt ved dugnadsgraving er sikkerhetsforhold. Arbeidsmiljøloven gjelder ikke ved dugnadsarbeid, men det er likevel viktig å være aktsom. Sikkerhet ble derfor gjennomgått som et eget punkt på et informasjonsmøte for gravere. Viktige momenter var:

- Må vite hva de holder på med
- Være forsiktige
- Ansvar for å ta hensyn til kabelpåvisning
- Graver er ansvarlig for skade
- Graving under høyspent må skje under oppsyn fra e-verk
- Ved graving ved kabel må alltid kablene være påvist, dvs området må være frigitt, og en medhjelper må være med i tillegg til graveren ved kryssing

Gravinga gikk bra. Arbeidsgruppa er ikke kjent med at det var noen hendelser som medførte fare for personskade.

Det ble samlet inn data med anslag på dugnadstimer fordelt på navn, område og graving av antall meter. Arbeidsgruppa har innhentet data fra omtrent alle, og noen få har vi anslått for.

Ut fra dette har arbeidsgruppa anslått at det er utført minimum 1 500 timer i alt. Da er mye innimellomarbeid fra arbeidsgruppa holdt utenom, slik som telefoner, besøk, vendinger hit og dit, skriving og utlegging av infoskriv, referat- og dokumentskriving mv.

Graving fra eiendomsgrense til egen vegg ble gjennomført på ulike måter, men felles for alle var at dette ikke ble belastet bygdefiberprosjektet økonomisk. Grunneierne gjorde det på egen hånd, eller de gikk sammen med naboer og delte utgiftene slik. De timene som gikk med til denne gravinga er ikke inkludert i summen av dugnadstimer.

Dagfinn Hammermo var en av mange som deltok i dugnadsarbeidet. Foto: Egil Petter Stræte.

Dugnadsinnsats i regnvær. Foto: Børge Wahl.

Dugnadsgraving ved Eidum. Foto: Helge Eide.

Dugnadsgraving ved Eidumslia. Foto: Helge Eide.

Dugnadsgroving til Østre Sorta. Foto: Bjørn Olav Lillemo.

Legging av trekkør ved Berg Vestre. Karl Georg Karlsen og Knut Håvard Sørmo. Foto: Egil Petter Stræte.

Arkeologiske undersøkelser måtte til enkelte steder før grønt lys ble gitt for graving av fibergroft. Her er arkeolog i gang ved Ersgard med Stein Sakshaug med spaden. Foto: Sakshaug/Sørebø.

Solid arbeid og kryssing av gårdstun ved Haugen. Foto: Håvard Kjesbu.

Grøfting ved Skjæret. Foto: Egil Petter Stræte

Økonomisk oppgjør

Ved årskiftet 2014/15 ble prosjektrengskapet gjort opp. NTE som utbygger var ansvarlig for dette.

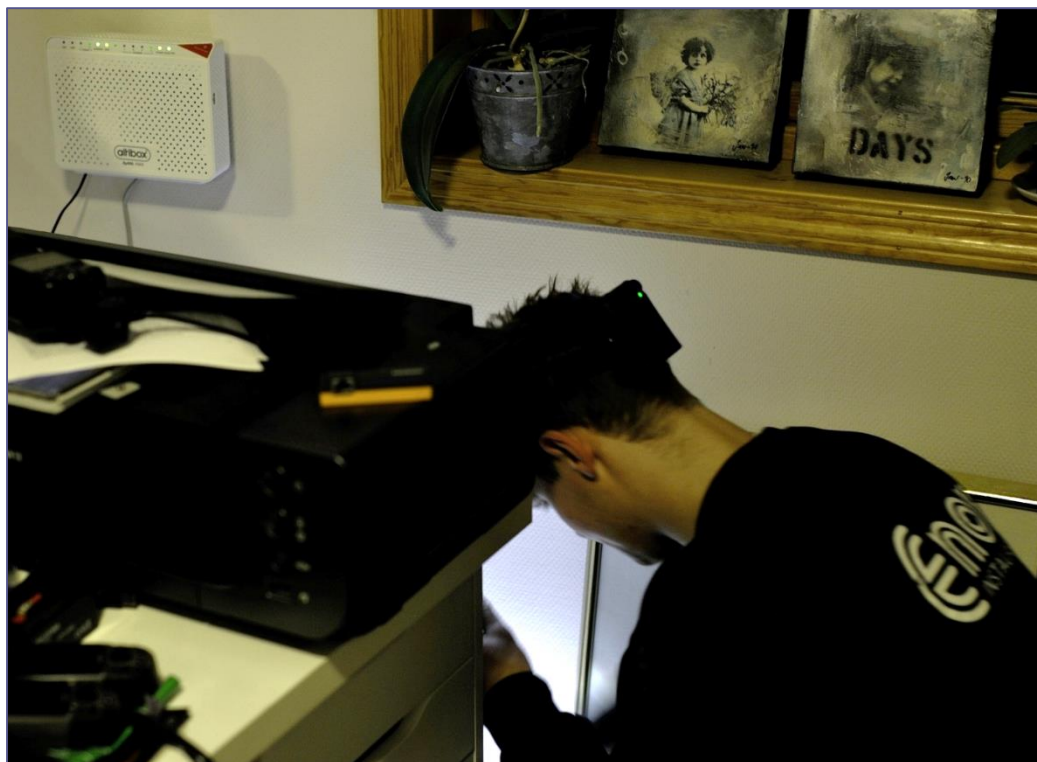
De totale kostnadene for utbygginga ble lågere enn budsjettet. Fra et totalbudsjett på vel 6,4 mill kroner ble de faktiske kostnadene nær 5,5 mill kroner. Årsakene til reduserte kostnader var i hovedsak endret tilføring som reduserte behovet for grunninvestering i teknisk utstyr (node), samt betydelig samlet dugnadsinnsats og samgraving med Lånke Vasslag. Finansieringa av dette fulgte budsjettet som tidligere omtalt. Tilskuddet fra Nord-Trøndelag fylkeskommune ble imidlertid noe redusert, tilsvarende den prosentvise reduksjonen av totalkostnadene.

Det er gledelig når de faktiske kostnadene blir lågere enn budsjettet, og særlig når det gir seg utslag i redusert forhøyet egenandel. Det var satt et øvre maksimumsbeløp til kr 9 800 pr eiendom, men det faktiske beløpet endte på kr 5 225 inkl mva pr eiendom.

Graveresultat

I alt ble det gravd om lag 19,6 km fibergrøft i utbygginga i Sorta. Av dette grov entreprenøren 10,3 km. I forbindelse med kombinert fiberlegging med ny vannrør i regi av Lånke Vasslag ble det gravd om lag 1,3 km. Grendafolket grov om lag 5 km som dugnadsarbeid, mens den enkelte private abonnenten hadde ansvar for å grave på egen eiendom og inntil vegg. Dette er anslått til om lag 3 km. Etter opplæring la dugnadsfolkene sjøl trekkørerne ned i grøftene som ble gravd og fylte igjen grøftene.

Entreprenøren var ansvarlig for all blåsing av fiber inn i trekkørerne og all oppkopling.

E-Nor Installasjon kopler til og monterer opp boksene innomhus. Foto: Børge Wahl.

Boksen er på plass. Foto: Kristin Bodsberg.

Informasjonsarbeid

Arbeidsgruppa har hatt som mål å informere grendafolket når det har vært noe å melde. De viktigste kanalene har vært informasjonsskriv i postkassene og internett. Det har vært et minus at ikke alle har fått samme tilgangen til informasjonen på internett og spesielt facebook, sjøl om det er en bra dekning der også. Tilsammen mener arbeidsgruppa det har vært bra tilgjengelig med informasjon. Det har selvsagt vært en viss utfordring å balansere optimisme og engasjement med realisme. Før finanseringa var klar, gjaldt dette om det i det hele tatt var mulig å få til ei utbygging. Etter at det var gitt grønt lys, var det tidsplanen for graving som var spenningsmomentet.

Følgende informasjonstiltak ble gjennomført:

- Fire utgaver av informasjonsskriv ble delt ut til alle husstandene.
- Åpne informasjonsmøter ble holdt i grendahuset 29. mars 2012 (start for tegning av abonnement) og 6. september 2012 (motivering for dugnadsgraving).
- Møte med grunneiere 8. mai 2013 (informasjon om graveplaner før igangsetting).
- Møte i grendahuset 11. juli 2013 (for dugnadsgravere med tema grøftegraving og instruksjon).
- Flere avisoppslag.
- Egen gruppe, Sorte bygdefiber, ble opprettet på Facebook i desember 2011 og ble bra benyttet. Arbeidsgruppa benyttet dette nettstedet aktivt for oppdatere om framdrift og nyheter. 30. april 2014 var det registrert 109 følgere her.

- Oppslag på nettstedet www.sorte.no.
- Videre var det i Eidumslia i 2013-14 oppslått et banner som formidlet at det pågikk utbygging av fiberbredbånd. Det har også i samme periode hengt et kart ved grendahuset som viste traséene hvor det skulle graves.

Stjørdalens Blad 06.04.2012: «FIBERKAMP: Sentrale personer for å få til fibernett i Sortesgrenda i Lånke. FV. Egil Petter Stræte Sorte Bygdefiber, Guttorm Haugan NTE, Svein Erik Gjølmesli Sorte Bygdefiber, Torild Moxnes NTE og Karl Georg Karlsen Sorte Bygdefiber.» Foto: Egil Rømo.

INFORMASJON: Gottorm Haugen fra NTE orienterer om fibernett i Sorta til en lytterforsamling. FOTO: SGL/BNHO

Engasjement for bygdefiber

Mer enn 50 personer møtte opp på informasjonsmøtet om bygdefiber i Sorta i Lånke.

Lånkebyggen, NTE, orienterte om prosjektet så langt, og om fremtiden ut over viden og sønnene.

Den totale kostnaden på hele anlegget er på vel fire millioner kroner.

Her er vi avhengige av at bygda er med, det vil si cirka 80 prosent av alle husstander i Sorta og Lånke. Uten full deltagelse kommer vi ingen vei, og da blir det ikke fiber til Sorta, sa Gottorm Haugen fra NTE.

Leder i Sorta Bygdefiber, Karl Georg Karlsen, var godt fremmødt etter møtet.

Hele 37 husstander svarte seg i løpet av møtet. Resten etter påske summer NTEs valg med opplysningskamp i Sorta, samtalen med representanter fra den lokale bygdefiberutvalget. I løpet av en måned skal det være klappet og klart, forteller Karlsen til Stjørdalens Blad.

Resten etter påske blir det sendt utskudd til Nord-Trøndelag Fylkeskommune og Stjørdal kommune om økonomisk støtte.

Her foretas det betydelige beløp. Vi har også sendt utskudd om tilkudd til brukere, bedrifter, bar og foreninger. Uten

FIBERGRUPPE: Sentrale personer for å bli fibernett i Sorta og Lånke. IV, Egil Petter Strøte Sorta Bygdefiber, Gottorm Haugen NTE, Svein Erik Gjølmesli Sorta Bygdefiber, Torild Mørnes NTE og Karl Georg Karlsen Sorta Bygdefiber. FOTO: SGL/BNHO

nasen blir det ikke noe fiber her til bygda, presiserer Karlsen.

Men vi er godt i gang, og det ser lyst ut. Vi har også kontakt med Forvarene og Aviner. De har installasjoner både i Sorta og Lånke og på Strømsfjella, så her er det muligheter for betydelige beløp.

Prisen pr. husstand blir på i underkant av 10.000 kroner i påkostning, plus det som hver enkelt beretter av nett, tv og telekabler. Det vil bety mye for grunns utvikling i Østlandet,

der digitale klasseskille mellom senter og bygda blir da utviklet.

Eller så kaller har de første som blir tilknyttet det nye fiber-nettet i Sorta og Lånke (hva til jul, og det vil være en super julegave, sier Karl Georg Karlsen.

SGL/BNHO sender informasjon@stjor.no

Arbeidet i arbeidsgruppa

De tre som ble oppnevnt til arbeidsgruppe av årsmøtet i Grendelaget i april 2011 har hele tida vært med i arbeidet: Karl Georg Karlsen (leder), Svein Erik Gjølmesli og Egil Petter Stræte. Fra høsten 2012 ble også Håvard Bidtnes med arbeidsgruppa. Hans erfaring med entreprenørarbeid var viktig for å styrke arbeidsgruppas kompetanse.

Arbeidsgruppa har i perioden 2011-2014 holdt over 35 møter, samt en rekke møter med andre, slik som NTE, sponsorer mfl.

*Karl Georg Karlsen, Svein Erik Gjølmesli og Håvard Bidtnes reiser informasjonsbanner i Eidumslia.
Foto: Egil Petter Stræte.*

Arbeidsgruppas sluttord

Med denne sluttrapporten avslutter vi i arbeidsgruppa vårt arbeid. Rapporten er ei oppsummering av arbeidet slik vi ser det fra vårt ståsted. Det tok sin tid før utbygginga ble gjennomført, men vi er godt fornøyd når det nå er på plass.

Det er opp til hver enkelt å bestemme hvordan bredbåndet brukes og hvilke tjenestetilbud man ønsker å benytte seg av. Vårt mål har vært at Sorta skal ha samme tilgang til bredbånd som det øvrige samfunnet har. Nå har vi et tilbud over gjennomsnittet. Sammen med øvrige goder som grenda har å by på, er det med og gjør grenda enda mer attraktiv. Samlet blir mulighetene bredere og favner flere.

Vi har sagt at utbygging av fiberbredbånd kan som infrastrukturtiltak sammenlignes med utbygginga av strømmettet i sin tid i begynnelsen av forrige århundre. Om det faktisk får samme betydning for samfunnet, vil bare framtida vise.

Arbeidsgruppa retter en stor takk til alle som har bidratt med å realisere bredbånd i Sorta, og dugnadsinnsatsen har vært svært god.

SAMARBEID: Fra: Markedssjef Mary-Ann Reitan og Banksjef Arne Martin Laukvik fra Hegra Sparebank takker Karl Georg Karlsen og Egil Petter Stråte for samarbeidet i forbindelse med fiberbåndprosjektet i Sortasgrenda. FOTO: EGIL RØMO

Klar med bredbånd i Sortasgrenda

Nå har alle i Sortasgrenda i Lånke fiberbåndbånd i hus. Prosjektet startet på mars i 2011, og avsluttet på januar i år.

– Det rundt 120 abonnenter

Kostnad

Hele prosjektet har en pris på rundt 6. millioner, inkludert dugnadsmønstret på 1500 arbeidstimer fra folket i grenda. Prosjektbegrepet er ikke gjort opp ennå, men utbygginga er

igjennomført med økonomisk støtte. Lånke Værlag og entreprenør Erling Kvål har bidratt med sanngroving.

Bidrar gjerne

Banksjef Arne Martin Laukvik

Hegra Sparebank bidro med god økonomisk støtte til fiberutbygginga i Sorta. Utklipp fra Stjørdalens Blad 3. juli 2014: «Fv markedssjef Mary-Ann Reitan og banksjef Arne Martin Laukvik fra Hegra Sparebank takker Karl Georg Karlsen og Egil Petter Stråte for samarbeidet i forbindelse med fiberbåndprosjektet i Sortasgrenda. Foto: Egil Rømo.»

bladet mener

Bredbånd viktig for grendene

Nå har folk i Sortesgrenda i Lånke fått fiberbredbånd i hus. Grenda kan ta et stort steg inn i det moderne informasjonssamfunnet. Bredbånd-tilgang er i dag minst like viktig for bosetting og muligheter for vekst som elektrisk strøm og telefon var det før. 120 husstander har nå fått bredbånd-tilgang i bygda.

Bredbånd-prosjektet er i likhet med flere liknende utbyggingsprosjekt i bygdene i Stjørdal, et stor spleiselag og samarbeidsprosjekt. Her har flere gode krefter gått sammen for å sikre folk i bygda bredbåndtilgang.

Lidsjelene fra arbeidsgruppa i grendelaget har fått med seg NTE, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og private bedrifter i et gedigent spleiselag. Og bygdefolket sjøl har jobbet dugnad. Av til sammen 17 kilometer kabelgrøfter, er nesten halvparten grøvd på dugnad og av private grunneiere sjøl. Dugnadsinnsatsen inkludert, har hele bredbåndprosjektet i Sortesgrenda i Lånke en prislapp på 6 millioner kroner.

Bredbåndprosjektet i Sorte er et av mange som er gjennomført i Stjørdal i løpet av de siste årene. Det skyldes ikke minst velvillig politisk holdning fra Stjørdal kommune. Stjørdalspolitikerne har forsett at skal de kunne ta hele kommunen i bruk og ikke bare sentrum, så er bredbånd en viktig forutsetning.

Mange bredbåndprosjekt er utført i Stjørdal de siste årene, men flere står i kø. Men nå kan det være en fare for at planer må legges på is innvil videre. Det bekymrer et enstemmig kommunestyre. Derfor ba politikerne i et vedtak like før sommerferien, rådmannen om å presse på overfor fylkeskommune og snetrale myndigheter.

Staten har nemlig forandret ordningen med stadig støtte til bredbåndutbygging i bygde-Norge. Anbudssprosessene for bredbåndprosjekt har dermed blitt enda mer innviklet. Så innviklet at frivillige lag og organisasjoner og kommuner neppe har kapasitet eller kompetanse til å følge opp. Derfor skal rådmannen i Stjørdal nå finne ut om fylket kan ta større ansvar for bredbåndutbyggingen enn i dag.

Men om dette ikke er mulig, så, sier stjørdalspolitikerne i et enstemmig vedtak at de er innstilt på å legge inn prosjektmidler til å hente inn den eksterne kompetansen som er nødvendig. Skjer ikke det, er det nemlig fare for at bredbåndutbyggingen i bygdene i Stjørdal vil stoppe helt opp.

bladet
Stjørdalens Blad

Lokalavis for Stjørdal
og Meråker
etablert 1922

telefon: 74 83 95 00
telefax: 74 83 95 02
e-post: redaksjonen@bladet.no
annonser: annonser@bladet.no

stjørdal og adm. dir.
Kjetil-Varøy
nyhetsredaktør
Jon Håkon Slungård

Bredbåndstest ble deretter en fryd å ta. Skjermdump.

Vedlegg

Samarbeidsavtale mellom NTE og Sorte bygdefiber

Standard grunneieravtale

Kart grøftetraséer med fiberbredbånd